

SEGUIMENT D'ESPÈCIES CLAU DE FLORA VASCULAR A GAVARRES (2020)

10es Jornades de Medi Natural de Girona. 21 i 22 de maig de 2022

Consorci
Gavarres

HÀBITATS I ESPÈCIES D'INTERÈS A L'ESPAI D'INTERÈS NATURAL LES GAVARRES

- Fitxes descriptives -

Enric Bisbe i Company
Enric Fàbregas i Ruano

Desembre 2006

Promou:

Consorci de les Gavarres

Amb el suport econòmic de:

Generalitat de Catalunya
Departament
de Medi Ambient i Habitatge

- En els darrers 15 anys el coneixement de les espècies de FEI d'interès a les Gavarres s'ha millorat considerablement.
- De 2006 a 2020 no s'havia realitzat cap seguiment dirigit a determinar l'estat de les poblacions d'espècies de major interès.

Criteri de selecció de les espècies d'interès de conservació a les Gavarres

“Programa de conservació de la flora vascular de les comarques gironines (Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient i Habitatge Serveis Territorials a Girona. 2010)”

1) Risc d'extinció del tàxon (RE)
2) Amenaça de l'hàbitat (AH)
3) Grau de freqüència (GF)
4) Nombre de quadrats UTM on es present el tàxon a Catalunya (UTMCat)
5) Percentatge de quadrats UTM del territori considerat respecte al conjunt de Catalunya (UTM%)
6) Interès corològic (IC)
7) Protecció del tàxon (PT)
8) Protecció de l'hàbitat (PH)

Permetia una baremació puntuada de 0 a 50

Priorització dels tàxons de la flora vascular valorats presents a les Gavarres [ES5120010]

Tàxon	VF
Isoetes velatum subsp. velatum	NoEnd Prot2 F 32
Isoetes durieui	24
Lotus parviflorus	23
Exaculum pusillum	22
Lythrum borysthenicum	22
Cidendia filiformis	22
Ludvigia palustris	19
Osmunda regalis	18
Arisarum simorrhinum (= A. vulgare subsp. simorrhinum)	17
Galium scabrum	16
Carex grioletii	16
Spiranthes aestivalis	15
Adenocarpus telonensis	15
Gratiola officinalis	14
Cistus ladanifer	12
Gnaphalium uliginosum	12
Asperula laevigata	12
Cheilanthes tinaei (= C. pteridoides subsp. tinaei)	12
Pulicaria odora	11
Helianthemum tuberaria	9
Selaginella denticulata	6

Els 6 tàxons de major interès de conservació a l'ENP de les Gavarres es troben vinculats a ambients mediterranis temporalment inundats.

Tàxons de major interès de conservació a Gavarres segons baremació utilitzada en la gestió de flora vascular d'interès en els ENP de Catalunya.

Tàxon	Valoració
Isoetes velatum subsp. velatum	0,60
Serapias perez-chiscanoi	0,57
Cicendia filiformis	0,53
Lotus parviflorus	0,53
Galium scabrum	0,43
Arisarum simorrhinum	0,32
Isoetes durieui	0,32

Els 4 dels 7 tàxons de major interès de conservació a l'ENP de les Gavarres es troben vinculats a ambients mediterranis temporalment inundats.

Flora d'ambients temporalment inundats mediterranis

- **Isoetes velatum subsp. velatum**
- **Isoetes durieui**
- **Lotus parviflorus**
- **Exaculum pusillum**
- **Cicendia filiformis**
- **Lythrum borysthenicum**

Orquídies

- **Serapias perez-chiscanoii**
- **Spiranthes aestivalis**

Falgueres de roqueres càlides i seques

- **Cheilanthes pteroides subsp. tinaei**

Falgueres euro-siberianes i atlàntiques

- **Osmunda regalis**
- **Blechnum spicant**
- **Dryopteris carthusiana**
- **Athyrium filix-femina**

Altres plantes mediterrànies

- **Gallium scabrum**
- **Carex grioletii**

FLORA D'AMBIENTS TEMPORALMENT INUNDATS MEDITERRANIS

Tàxons d'interès inclosos al seguiment	Catàleg de flora amenaçada de Catalunya
<i>Cicendia filiformis</i>	Annex II (Vulnerable)
<i>Exaculum pusillum</i>	No inclosa
<i>Isoetes durieui</i>	Annex II (Vulnerable)
<i>Isoetes velatum subsp. velatum</i>	Annex II (Vulnerable)
<i>Lotus parviflorus</i>	Annex II (Vulnerable)
<i>Lythrum borysthenicum</i>	No inclosa

Isoetes duriei Bory

- El poblament de *Isoetes duriei* es troba en general en un bon estat de conservació a les Gavarres fent presència en 22 quadrícules 1x1 .
- Es fa difícil estimar el nombre aproximat d'efectius que segurament depassa els 100.000 exemplars i que es troben distribuïts principalment al sector sud del massís (municipis de Llagostera i Cassà de la Selva) on l'espècie és comuna i en determinats llocs abundant.

Lotus parviflorus Desf.

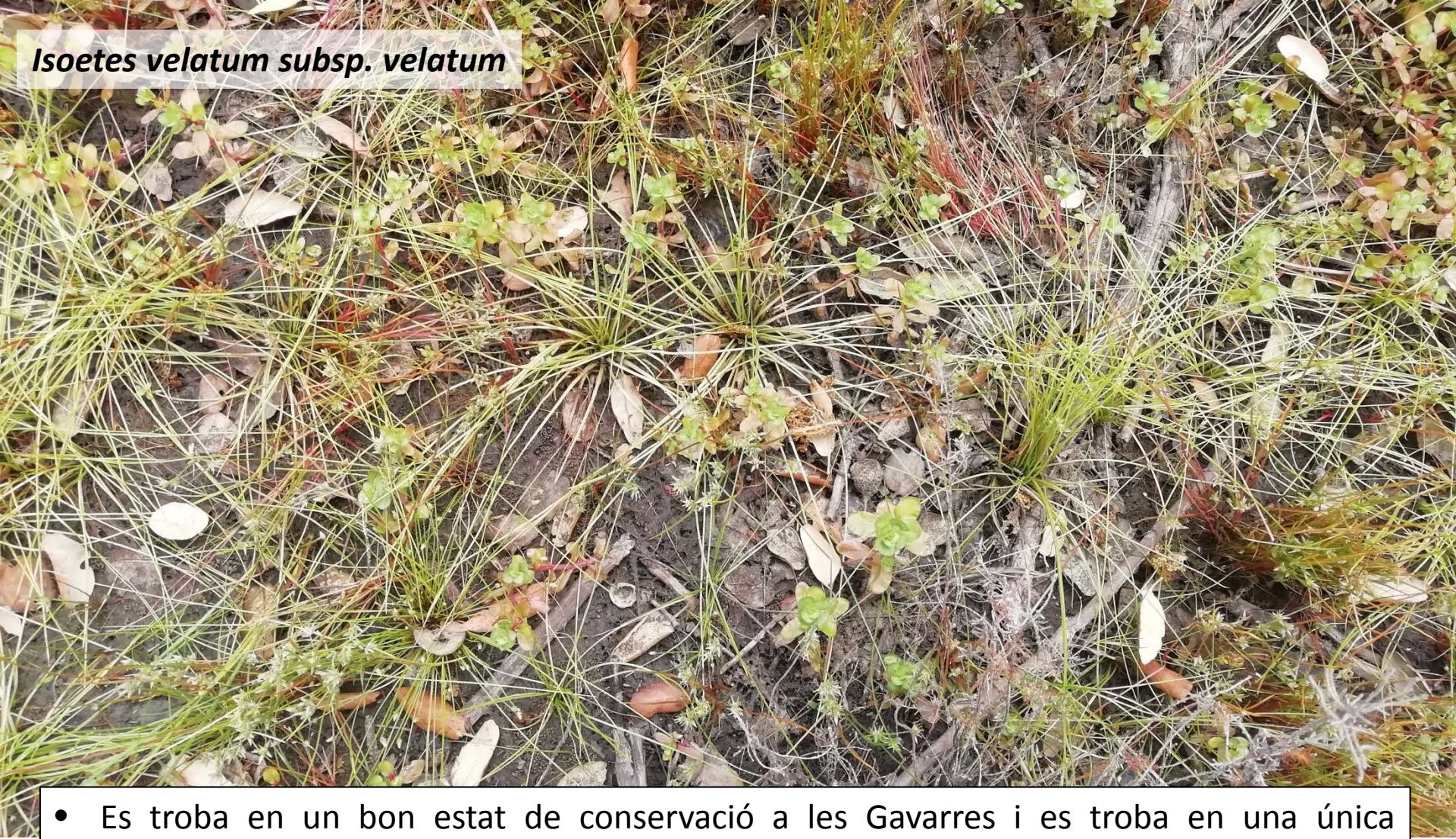

- El poblament de *Lotus parviflorus* es troba en general en un bon estat de conservació a les Gavarres on s'ha citat en 8 quadrícules 1x1 .
- El nombre d'efectius a l'ENP de ben segur supera de molt el miler d'exemplars que es troben distribuïts al sector litoral de l'espai, coincidint amb l'àrea de distribució de *I. duriei*, essent comuna entorn de basses temporals de Cassà de la Selva i Llagostera, i força abundant en determinats indrets del municipi de Mont-ras.

- Hàbitat CORINE 22.3412 Pradells d'isòets (*Isoetes setacea*, *I. velata*), de basses fluctuants de terra baixa, al territori ruscínic: *Isoetes velatum*, *Cicendia filiformis*, *Exaculum pusillum* o *Lythrum borysthenicum*.
- Seguiment de les sis basses conegudes amb presència de l'hàbitat i cerca de noves localitats

Isoetes velatum subsp. velatum

- Es troba en un bon estat de conservació a les Gavarres i es troba en una única quadrícula 1x1.
- El nombre aproximat d'efectius segurament depassa els 1.000 exemplars, que es troben distribuïts en **sis** basses de la cabra Penjada al municipi de Llagostera.
- No s'han trobat noves localitats d'aquest tàxon.

Exaculum pusillum (Lam.) Caruel in Parl.

- Es troba en un bon estat de conservació a les Gavarres i s'ha citat en 2 quadrícules 1x1.
- El nombre aproximat d'efectius segurament depassa els 1.000 exemplars, que es troben distribuïts bàsicament en una bassa de la cabra Penjada al municipi de Llagostera.
- No vegeta en anys desfavorables i segurament passa desapercebuda en molts llocs de la seva àrea potencial.

Cicendia filiformis (L.) Delarbre

- Es troba en un bon estat de conservació a les Gavarres i s'ha citat en 1 quadrícula 1x1.
- El nombre d'efectius segurament arriba als pocs milers exemplars, que es troben distribuïts bàsicament en dues basses de la cabra Penjada al municipi de Llagostera.
- No vegeta en anys desfavorables i segurament passa desapercebuda en molts llocs de la seva àrea potencial.

Lythrum borysthenicum (Schrank) Litv.

- Es troba en un bon estat de conservació a les Gavarres i s'ha citat en 2 quadrícules 1x1.
- El nombre aproximat d'efectius segurament arriba als 1.000 exemplars, que es troben distribuïts bàsicament en dues bassa de la cabra Penjada al municipi de Llagostera i al embassament de mas Salvador.
- No s'han trobat noves localitats d'aquest tàxon.

ORQUÍDIES

Tàxons d'interès inclosos al seguiment	Catàleg de flora amenaçada de Catalunya
<i>Serapias perez-chiscanoi</i> Acedo	No inclosa
<i>Spiranthes aestivalis</i> (Poiret) Rich.	Annex II (Vulnerable)

Serapias perez-chiscanoi

- Estat de conservació poc favorable a les Gavarres on s'ha citat en una única quadrícula 1x1.
- En la prospecció de 2020 i de 2021 només s'han detectat 2 exemplars junts. A 2006 s'hi havien detectat al sector de la cabra penjada 10 peus.

Spiranthes aestivalis (Poiret) Rich.

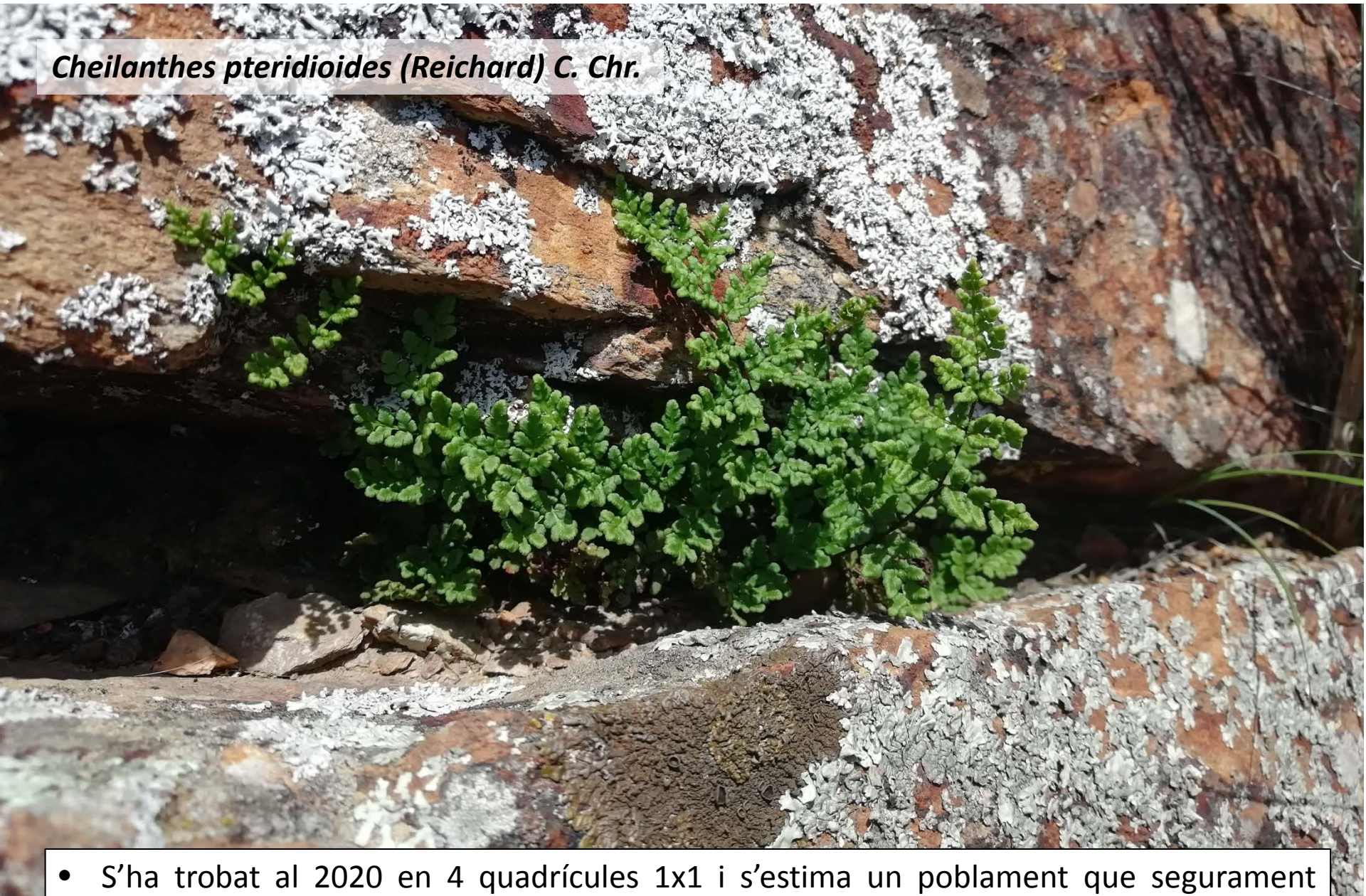

- Es troba en un bon estat de conservació a les Gavarres i es conserven les seves poblacions des de 2006.
- S'estima un poblament segurament inferior als 500 peus. En trams rocallosos de diversos cursos fluvials de Gavarres.

FALGUERES DE ROQUERES CÀLIDES I SEQUES

Tàxons d'interès inclosos al seguiment	Catàleg de flora amenaçada de Catalunya
<i>Cheilanthes pteridioides</i> (Reichard) C. Chr. subsp. <i>tinaei</i> (Tod.) O. Bolòs, Vigo, Masalles et Ninot	No inclosa
<i>Cheilanthes pteridioides</i> (Reichard) C. Chr. subsp. <i>maderensis</i> (Lowe) O. Bolòs, Vigo, Masalles et Ninot	No inclosa

Cheilanthes pteridioides (Reichard) C. Chr.

- S'ha trobat al 2020 en 4 quadrícules 1x1 i s'estima un poblament que segurament supera els 100 peus.

- *Asplenium petrarchae* (Guérin) DC. in Lam. et DC. subsp. *Petrarchae*: al Roquet (Celrà), de naturalesa calcària, es van comptabilitzar 86 peus. Al mateix indret es van comptar 10 peus de *Asplenium ruta-muraria*.

- ***Cheilanthes marantae* (L.) Domin.:** 1 sol peu amb poca vitalitat i unes 3 frondes poc desenvolupades a la Roca Beia (Roqueres de can Pujades).

- ***Asplenium foreziense* Le Grand ex Hérib.:** S'ha trobat en diferents roqueres com al Puig de les Roques (7 peus), La Roca Beia (38 peus, alguns d'ells molt ben desenvolupats, a més de nombroses plàntules), les Roques del duc del puig d'en Llac (17 peus més diverses plàntules), Roqueres de Castellbarri (4 peus ben desenvolupats).

FALGUERES EURO-SIBERIANES I ATLÀNTIQUES

Tàxons d'interès inclosos al seguiment	Catàleg de flora amenaçada de Catalunya
<i>Osmunda regalis</i> L.	No inclosa
<i>Blechnum spicant</i> (L.) Roth	No inclosa
<i>Dryopteris carthusiana</i> (Vill.) H. P. Fuchs ssp. <i>dilatata</i> (Hoffm.)	No inclosa
<i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth	No inclosa

Osmunda regalis L.

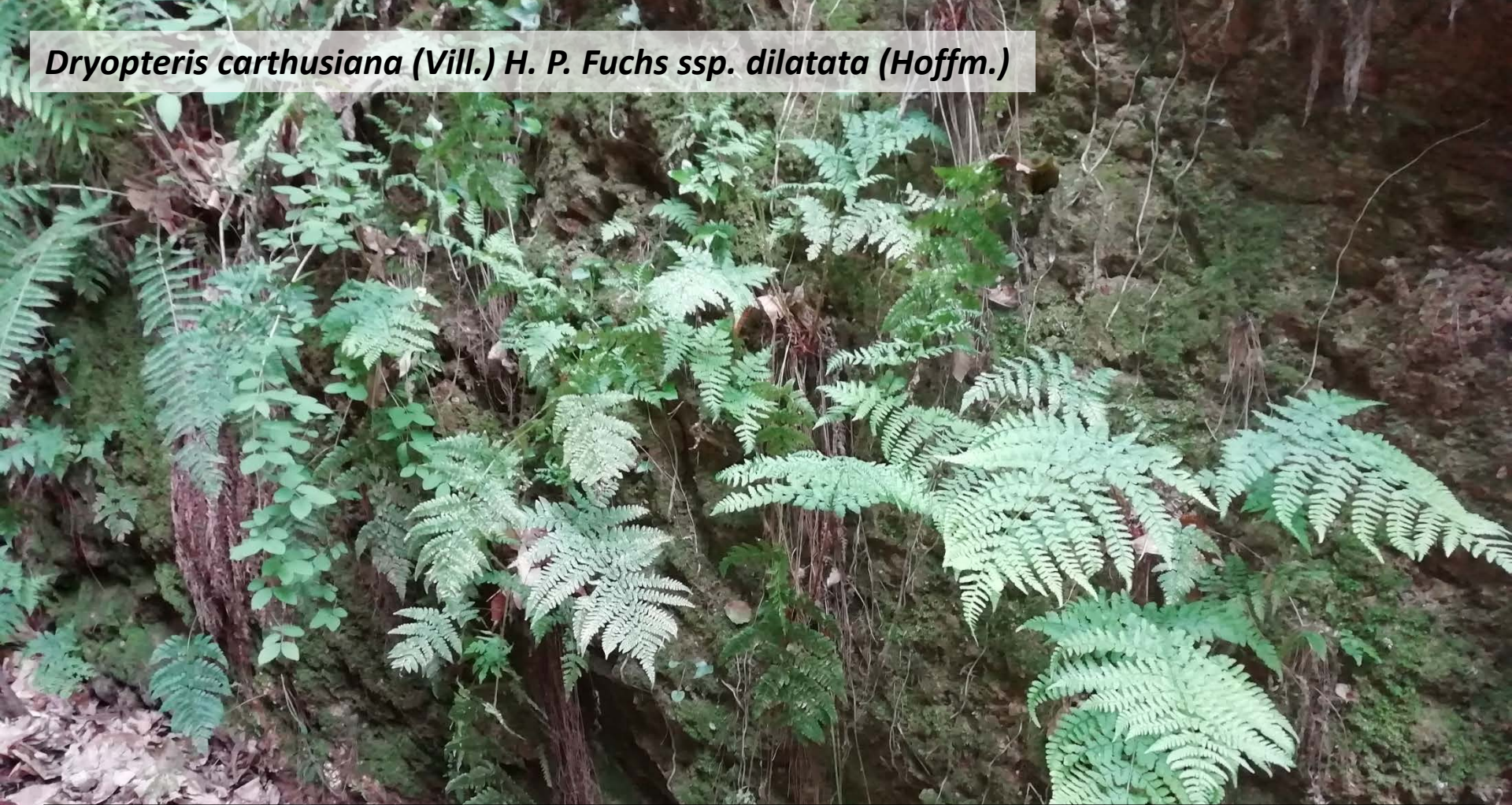

- En els darrers 15 anys les irregularitats en les precipitacions i sequeres prolongades derivades del canvi climàtic semblen haver afectat molt negativament als poblaments de falguera reial de Gavarres
- A tall d'exemple han desaparegut els exemplars de Mavalls (Celrà) o els efectius del Vernegà han passat dels 18 exemplars (2006) als 4 peus a 2020
- En general els peus observats a 2020 son molt menys vigorosos que al 2006.
- No s'observa reclutament en cap dels poblaments. Al massís es troba en 7 quadrícules 1x1 i s'estima el poblament de Gavarres en menys de 100 peus.

Blechnum spicant (L.) Roth

- L'espècie es troba en 2 quadrícules 1x1 de les gavarres i el nombre total d'efectius comptabilitzats es de 70 peus de diferents mides.
- El poblament de Celrà a patit en els darrers 15 anys una pèrdua important d'efectius i resten només 7 peus dels 28 censats el 2006.
- El poblament del Daró sota la font de la Teula es manté en bon estat, amb individus ben desenvolupats amb un bon nombre de frondes

Dryopteris carthusiana (Vill.) H. P. Fuchs ssp. *dilatata* (Hoffm.)

- El poblament de *D. carthusiana* es troba al límit entre 2 quadrícules 1x1 amb un número d'efectius de uns 70 peus.
- La població és manté des de 2006 amb aproximadament uns 70 peus, que creixen en el talús vertical d'entrada a la mina.
- S'ha detectat una nova localitat propera a la coneguda amb un sol peu a la riera de Mavalls

ALTRES PLANTES MEDITERRÀNIES D'INTERÈS

Tàxons d'interès inclosos al seguiment	<i>Catàleg de flora amenaçada de Catalunya</i>
<i>Galium scabrum</i> L.	Annex II
<i>Carex grioletii</i> Roem. In Schkuhr	No inclosa

***Galium scabrum* L.**

- L'espècie es troba en el límit entre dues quadrícules UTM 1x1
- El poblament s'ha mantingut des del 2006 fins a 2020 sense cap canvi substancial, tot i que la castanyeda ha mort en la seva totalitat.

Carex grioletii Roem. In Schkuhr

- Espècie que sembla estar en clara regressió a Gavarres. A 2020 només s'ha localitzat únicament un peu poc vital, que no s'ha pogut identificar amb certesa, a la riera Mavalls, al mateix lloc on s'hi havien comptat 8 peus el 2006 .
- El poblament de les dues Rieres que comptava amb 3 peus també ha desaparegut.
- Actualment no es coneix cap localitat en bon estat d'aquesta espècie que es coneixia de 3 quadrícules 1x1 segurament els seus efectius actuals a Gavarres són baixos

Elaboració de noves fitxes i actualització de les existents amb el format del document d'Hàbitats i espècies singulars de 2006

Lotus parviflorus Desf.

Família:
PAPILIONÀCIES

Nom popular desconegut

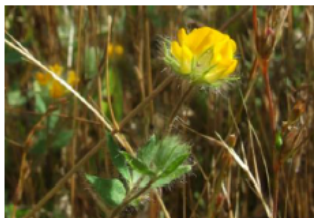

Aspecte general de la planta on s'observa la seva densa pilositat .

Autor: Enric Fàbregas

Morfologia identificativa

Planta herbàcia anual, de 5-20 cm, densament pilosa, amb flors petites que no arriben als 10 mm, i amb pètales de color groc, que sovint no ultrapassen el calze; inflorescència de 3-7 flors. Fruit en llegum, igual o poc més llarg que el calze.

Detall de la flor i fulles
Autor: Enric Fàbregas

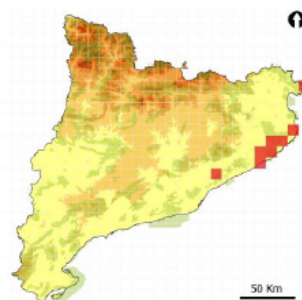
Fenologia

És una espècie de cicle anual, que floreix a la primavera entre abril i maig. Quan el substrat s'asseca la planta mor havent completat el cicle vital, i deixant un reservori de llavors que germinaran en el moment que es recuperi una mínima humitat.

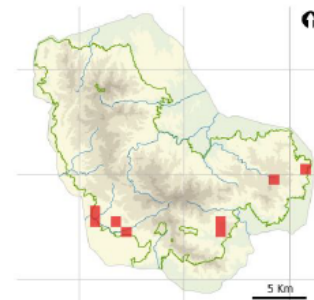
Requeriments d'hàbitat

Pradells d'*Isoetes duriei* en pradells humits damunt de roques silícies poc permeables (22.3411) situats en zones temporalment inundades al mig de suredes.

Distribució a Catalunya

Distribució a les Gavarres

Cites i localitats a les Gavarres

Al massís de les Gavarres abans de 2006, es coneixien únicament dues localitats a la Riera de Folc, on es trobaren 2 peus^{AM}, i una segona localitat no massa allunyada de la primera, a les proximitats de Can Mont, en un pradell humit^{AJ}. Del 2009 a 2020 s'ha observat que *L. parviflorus* es troba en nombroses localitats del sector litoral associat a pradells d'*Isoetes duriei* o en pradells humits dins de brolles baixes esclarissades i en marges de basses i de camins essent localment abundant per exemple al municipi de Mont-ras.

Comportament fitocenològic

Al massís, es coneix al sector litoral. Es tracta d'una espècie associada a ambients temporalment humits, que creix en espais oberts al mig de suredes, i també en brolles esclarissades sobre sòl oligotròfic. L'espècie colonitza aquests ambients on pràcticament no troba competència per a l'espai degut a les dures condicions d'estrès hídric a què està sotmesa durant l'estiu. L'acompanyen espècies com *Centaureum maritimum* o *Helianthemum guttatum*. També comparteix hàbitat amb *Lotus angustissimus* espècie a la que s'assembla molt i amb la que sovint es confon. La seva distribució a Gavarres es similar a la d'*Isoetes duriei*.

Interès de l'espècie

Inclusa a l'Annex II (espècies catalogades com a «vulnerables») al Catàleg de flora amenaçada de Catalunya (Resolució AAM/732/2015). L'espècie és molt rara a Catalunya on apareix únicament a les contrades marítimes. Els poblaments de les Gavarres podrien representar algunes de les millors poblacions de tot el Principat. No gaudeix de cap tipus de protecció a les Gavarres.

SEGUIMENT D'ESPÈCIES CLAU DE FLORA VASCULAR A GAVARRES (2020)

10es Jornades de Medi Natural de Girona. 21 i 22 de maig de 2022

Consorci
Gavarres

